

RIKSADVOKATEN

Statsadvokatembetene
Politimestrene
Kripos
Politiets sikkerhetstjeneste

DERES REF.:

VÅR REF.:

2018/00560-021 GKL/ggr
623

DATO:

10.10.2018

NASJONAL ENHET FOR FORMIDLING AV RETTSPSYKIATRISK SAKKYNDIGHET (NERS) – RETNINGSLINJER FOR PÅTALEMYNDIGHETENS BRUK AV ENHETEN

Det vises til brev 22. mai d.å. med orientering om opprettelsen av Nasjonal enhet for formidling av rettspsykiatrisk sakkyndighet (NERS) og hvor vi ba om merknader til påtalemyndighetens benyttelse av enheten.

Riksadvokaten gir nedenfor visse direktiver om hvordan påtalemyndigheten skal forholde seg til den nasjonale enheten inntil videre. Det understrekes at ordningen med formidlingsenheten, herunder plasseringen av denne ved St. Olavs hospital, foreløpig gjelder for tre år. Ordningen skal senere evalueres. Politiet og statsadvokatene må forberede seg på å kunne bidra med erfaringer og synspunkter ved evalueringen.

Riksadvokatens retningslinjer

Henvendelse til NERS

Ønskes oppnevnt sakkyndige til å forestå fulljudisiell observasjon som ledd i avklaring av om siktede er strafferettslig tilregnelig eller om det er aktuelt med forvaring, skal påtalemyndigheten henvende seg til NERS og be om forslag til aktuelle personer som kan påta seg oppdraget. Dersom det etter en konkret vurdering er åpenbart uhensiktsmessig å benytte enheten, for eksempel hvis det haster betydelig å få oppnevnt sakkyndige, kan dette unnlates. En understreker at NERS er bemannet "24/7" og skal ha kort svartid, slik at henvendelser dit sjelden vil innebære forsinkelser av betydning.

Henvendelsen gjøres på eget skjema som er lagt inn i BL (rutinen "Bestilling av rettspsykiatrisk sakkyndighet"). NERS kan kontaktes i forkant dersom det er behov for å drøfte hvilken kompetanse som er relevant.

Ovennevnte direktiv gjelder også ved spørsmål om opprettholdelse av tvungent psykisk helsevern eller ved forlengelse av forvaring. NERS kan med fordel også kontaktes dersom det i andre tilfeller skal benyttes rettspsykiatrisk sakkyndighet, f.eks til å forestå en prejudisiell observasjon, men riksadvokaten pålegger ikke bruk av enheten i disse tilfellene. Vi understreker at for politidistriktene som pr. i dag benytter Rettspsykiatrisk poliklinikk ved Oslo Universitetssykehus til slike undersøkelser, er det naturlig å fortsatt benytte denne ordningen som brukerne har gode erfaringer med.

Begjæringen til retten

NERS oversender til påtalemyndigheten navn på fire aktuelle kandidater, med en kort CV for hver enkelt. I anmodningen til retten bør påtalemyndigheten normalt oppgi de fire personene enheten har foreslått, og så konkret angi hvilke (normalt to) av disse fire som bør oppnevnes. Det kan også foreslås andre, f.eks. dersom forsvarer har oppgitt andre ønsker, men domstolen skal uansett gjøres kjent med forslaget fra NERS.

Øvrige kommentarer på bakgrunn av høringen

I høringen har det kommet flere merknader som riksadvokaten vil ta opp med rette instans. Dette gjelder blant annet at det bør være åpenhet om hvilke kompetansekrav som stilles til dem som er inntatt i listen til NERS over aktuelle kandidater og dem som skal stå for utvelgelsen av de fire som foreslås i hver sak (dvs. de ansatte i NERS). Det bør også etableres et tilbakemeldingssystem, slik at personer som eventuelt ikke gjør et fullverdig arbeid tas ut av listen.

Advokatforeningen ønsker at riksadvokaten skal gi såkalte føringer om at en sakkyndig som har forestått en prejudisiell observasjon ikke kan oppnevnes til å forestå en fullstendig observasjon. Riksadvokaten er kjent med uttalelsene i NOU 2001: 1 s. 119 flg., men konstaterer at det ikke er juridiske eller andre hindringer som generelt tilsier at samme person ikke kan eller bør oppnevnes. Det må vurderes konkret hva som er mulig og hensiktsmessig i den aktuelle sak. En viser i denne sammenheng til nyhetsbrev nr. 24 fra Den rettsmedisinske kommisjon, pkt. 5 (utgitt i februar 2018).

Bemerkningene fra Rettsmedisinsk poliklinikk knyttet til om de ansatte der kan/bør få oppdrag gjennom NERS har riksadvokaten merket seg. Poliklinikken som sådan kan ikke stå på listen da det etter gjeldende regelverk er enkeltpersoner, ikke institusjoner, som oppnevnes som sakkyndige. En legger til grunn at dersom ansatte ved poliklinikken ønsker å stå på listen og påta seg slike oppdrag, vil eventuelle utfordringer med fakturering løses.

Tor-Aksel Busch
(sign)

Guri Lenth
førstestatsadvokat
(sign)

Gjenpart: Den rettsmedisinske kommisjon
Nasjonal enhet for rettspsykiatrisk sakkyndighet, St. Olavs Hospital
Rettspsykiatrisk poliklinikk, Oslo universitetssykehus